

AYDIN'DA CİNSEL SUÇ VE SUÇLULARIN PROFİLİ

Sexual crime and the profile of perpetrators in Aydın

Musa DİRLİK*, Mustafa Selim ÖZKÖK**, Ufuk KATKICI***, Özlem EREL*

Dirlik M, Özkök M S, Katkıcı U. Aydın'da cinsel suç ve suçluların profili. Adli Tıp Bülteni, 2002; 7 (3): 97-104.

ÖZET

Aydın'da cinsel suç ve suçluların profilini çıkarmak amacıyla, 1996-2001 yılları (6 yıl) arasında Aydın 1. ve 2. Ağır Ceza Mahkemeleri'nce karara bağlanan cinsel suçları içeren 554 davanın karar kartonlarını inceledik.

Olgularımızdan mağdur/mağdureler 3-85 yaş, sanıklar 11-71 yaş arasındaydı. Mağdur/mağdurelerin yaş ortalaması 17.68 ± 9.80 , sanıkların ise 25.66 ± 10.04 'dü. Olguların cinsiyet dağılımı mağdur/mağdure grubunda 504 kadın (%91), 50 erkek (%9), sanık grubunda 549 erkek (%99.1), 5 kadın (%0.9)'di.

Sanıkların yarısı serbest meslek grubundaydı ve en çok tecavüz-teşebbüs suçu işlemişlerdi. Kaçırma ve livata suçlarına maruz kalan mağdur/mağdureler serimizin en küçük yaş ortalamasına sahip gruplarını oluşturuyorlardı.

Mahkemeler 208 (%37.5) davada hüküm, 181 (%32.7) davada beraat, 148 (%26.7) davada tecil kararı vermişlerdi. 145 tecil (%26.1) kararı evlenme nedeniyle tecildi. Kesin-inandırıcı delil olmadığı için beraat kararı verilen dava sayısı 133 (%24)'dü. 179 sanık çeşitli oranlarda hapis cezası almışlardı.

Anahtar kelimeler: Cinsel suçlar, cinsel suçlu, mahkeme kararları.

SUMMARY

In this study, we aimed to determine the characteristic of victims and assailants in sexual assault. We analysed 554 sexual offence cases, which had been concluded on Aydın Courts, between 1996-2001. All cases were evaluated according to year distributions, kind of offence, victims and assailants age groups,

occupation of assailants, and decision of court.

The age range for the victims was 3-85 years and mean age was 17.68 ± 9.80 years, for assailants the age range was 11-71 years and mean age was 25.66 ± 10.04 years.

The half of the assailants were self employed and they were, accused of rape. Abduction and anal intercourse victims had the lowest mean age.

In 208 cases, the accused received punishment while in 181 cases the acquitted. In 145 cases punishment of the assailant for rape crime is postponed, because the victim and accused got married so the article 434 of Turkish Criminal Law as applied.

Key words: Sexual assault, assailants, court decisions.

GİRİŞ

İnsanlık tarihi kadar eski olan ve bir çok toplumda ağır cezalandırılan suç olan cinsel suçlar, tüm dünya ülkelerinin olduğu gibi ülkemizin de önemli bir problemidir. Çalışmamızda tarım, turizm ve sanayi dalında ülkemizin önde gelen illerinden olan Aydın'da 1. ve 2. Ağır Ceza Mahkemeleri'ne yansıyan cinsel suçları inceleyerek mağdur ve sanıkların profilinin çıkarılması amaçlandı. Bu amaçla Aydın 1. ve 2. Ağır Ceza Mahkemeleri'nin karar kartonları incelendi, cinsel suçların dökümü yapıp elde edilen veriler literatür bilgileri ile değerlendirildi.

Cinsel suçlar insanlık var olduğundan beri kültür, dini inanç, sosyo-ekonomik düzey, rejim farkı olmaksızın, bütün toplumlarda, bireyin mahremiyetine, kişiliğine, fi-

* Uzm. Dr. Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı/Aydın

** Doç. Dr. Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı/Aydın

*** Prof. Dr. Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı/Aydın

ziksel ve ruhsal varlığına ve çevresine karşı işlenen, cina-yetten sonra en ağır suç olarak süregelen bir şiddet biçimidir. Cinsel suçlar cinsel amaçlı ve hedeflenen kişinin isteği dışında yapılan hareketleri kapsamaktadır. Bunlar söz atma ile başlayan elle sarkıntılık, cinsel haz almaya yönelik hareketler ve en uç noktada ırza geçmeyi içine alır (1-3). Cinsel suçlar en çok kadınlar olmak üzere, çocuklara ve erkeklere yani bütün insanlara yönelen, genellikle erkekler tarafından işlenen bir suçtur (1-3).

Cinsel saldırıların etyolojilerini ve risk faktörlerini araştıran çalışmalarda; cinsel saldırganlık için geçirilmiş cinsel istismar, zayıf sosyal ilişkiler, aile ile problemlili ilişkilerin ilerde risk faktörü olabileceği (4), bir diğer çalışmada; genetik yatkınlık, nörotransmitter ve hormonal olaylar, alkol ve madde kötüye kullanımı, sosyokültürel özelliklerin cinsel kimlik gelişimi üzerine etkisi bildirilmiştir (5). Aynı kaynaktan sosyal yoksunluk, kötü aile-çocuk ilişkisi, geçirilmiş cinsel istismarın cinsel kimlik gelişimine etkili olduğu belirtilmiştir Cahit Can'da benzer şekilde alkol-madde bağımlılığı, sosyo-kültürel yoksunluklar, kitle iletişim araçları gibi faktörlerin cinsel suç işlemede önemli faktörler olduğu belirtmiştir. Yine Cahit Can cinsler arasındaki yapay uçurumun korunmasının genel suçluluğu olduğu kadar cinsel suçları da olumsuz etkilediğini belirtmiştir (6).

GEREÇ VE YÖNTEM

Aydın 1. ve 2. Ağır Ceza Mahkemeleri'ne 1996-2001 yılları arasında yargılamaya konu olan 4239 davadan cinsel suçları kapsadığı tespit edilen 554 karar kartonu çalışma kapsamına alındı.

Karar kartonlarından; mağdur/mağdurenin adı-soyadı, yaşı ve adresi, sanığın adı-soyadı, yaşı, mesleği, eğitim durumu (okuryazar-cahil), medeni hali, çocuk sayısı, sabıka durumu, suç türü, suç tarihi, tutuklama tarihi, tahliye tarihi, karar tarihi, iddialar, olayın oluş biçimi, ifadeler, hüküm ve gerekçesi belirlendi; elde edilen verilerden cinsel suçluların yaş, eğitim, meslek, medeni hal, sabıka durumu, suç türü-yaş, suç türü-karar dökümü ilişkisi ve suç tarihi-karar tarihi arasındaki ortalama süre değerlendirildi.

Karar kartonlarından çıkarılan bilgiler kendi aralarında gruplanıp kodlandı, veriler SPSS 10.0 programına işlenerek, istatistikler ve tablolar meydana getirildi ve yorumlandı.

Suç türüne göre mağdur-mağdure/sanık yaş ortalama oranları arasındaki farklılık Mann-Whitney U testi kulla-

nılarak saptandı. İstatistiksel olarak $p < 0.05$ değeri anlamlı kabul edildi.

BULGULAR

Serimiz 554 olgudan oluşmaktadır. Mağdur/mağdurelerin yaş aralığı 3-85 yaş, sanıkların yaş aralığı 11-71 yaş arasında olup, yaş ortalaması mağdur/mağdureler için 17.68 ± 9.80 , sanıklar için 25.66 ± 10.04 'dür. Mağdur/mağdure ve sanık yaş dağılımı ve oranları Tablo 1 ve Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 1. Mağdur/mağdure yaş dağılımı

YAŞ	sayı	%
0-5 yaş	8	1.4
6-10 yaş	42	7.6
11-15 yaş	264	47.7
16-18 yaş*	114	20.6
19-20 yaş	23	4.2
21-25 yaş	46	8.3
26-30 yaş	17	3.1
31-35 yaş	11	2.0
36-40 yaş	7	1.3
41-45 yaş	7	1.3
46-50 yaş	4	0.7
51 yaş üstü	11	2.0
Toplam	554	100.0

Tablo 2. Sanık yaş dağılımı

YAŞ	sayı	%
11-15 yaş	46	8.3
16-18 yaş*	84	15.2
19-20 yaş	68	12.2
21-25 yaş	141	25.5
26-30 yaş	99	17.9
31-35 yaş	33	6.0
36-40 yaş	32	5.8
41-45 yaş	19	3.4
46-50 yaş	13	2.3
51 yaş üstü	19	3.4
Toplam	554	100.0

Olguların cinsiyet dağılımı mağdur/mağdure grubunda 504 kadın (% 91), 50 erkek (% 9), sanık grubunda 549 erkek (% 99.1), 5 kadın (% 0.9)'dır. Sanıkların eğitim durumları göz önüne alındığında 549 sanık (% 99.1) okuryazar, 5 sanık (% 0.9) okuryazar değildi. 183 sanık (% 33) evli, 343 sanık bekar (% 61.9), 28 sanık (% 5.1) duldu. Sa-

nıkların 397 tanesi (% 71.7) çocuksuz, 157 tanesinin (% 28.3) çocuğu vardı. Sabıkalı sanık sayısı 145 (% 26.2), sabıkasız sanık sayısı 409 (% 73.8)'du. Mahkemelere yansıyan 554 cinsel suçtan 184 davada (% 33.2) mağdur/mağdure'nin rızası olduğu, 370 tanesinde (% 66.8) rıza olmadığı kayıtlıydı.

Sanıkların mesleklere göre dağılımı Tablo 3'de verilmiştir. Sanıkların % 78.1'lik oranı gelirleri sabit olmayan işlerde çalışmakta, 5 öğrenci turizm sektöründe yaz stajını yapmakta, 11 öğrenci ortaokul-lise çağındaydı.

Suç türüne göre mağdur/mağdure ve sanık en küçük ve en büyük yaşları ve ortalama değerleri Tablo 5 ve Tablo 6'da verilmiştir. Suç türlerine göre gruplandırıldığında, mağdur/mağdure ve sanık yaş ortalamaları arasında ista-

tistiksel olarak anlamlı fark vardı. Sanık yaş ortalamaları mağdur/mağdure yaş ortalamalarına göre anlamlı derecede daha büyüktü ($p < 0.05$).

Aydın 1. ve 2. Ağır Ceza Mahkemeleri'nde karara bağlanan davalarda cinsel suç sanıklarına % 32.5 oranında hapis cezası verildiği, mağdure ile sanık arasında resmi nikah gerçekleştiği için 145 olguda (% 26.1) TCK 434. maddesine göre sanığın cezası tecil edilmişti. Kesin-inandırıcı delil olmadığından beraat kararı verilen olguların yüksek oranı dikkat çekiciydi (% 24). Karar kartonlarının büyük bir kısmında mağdur/mağdurenin ve sanığın muayenesinin yapıp yapılmadığı hakkında bilgi yoktu. İfadelerin ve adli soruşturmanın kararlarda etkili olduğu görüldü.

20 yıl üstünde hapis cezası alan 1 sanık suç sırasında

Tablo 3. Sanıkların mesleklere göre dağılımı

MESLEK	sayı	%
işsiz	15	2.7
serbest	256	46.2
esnaf	90	16.2
işçi	78	14.1
çiftçi	87	15.7
memur	9	1.6
öğrenci	16	2.9
asker	2	0.4
emekli	1	0.2
Toplam	554	100.0

Tablo 4. İddia edilen suçların dağılımı

MESLEK	sayı	%
Kaçırma	76	13.7
Tecavüz	220	39.7
Teşebbüs	147	26.5
Tasaddi	68	12.3
Livata	43	7.8
Toplam	554	100.0

Tablo 5. İddia edilen suçlara göre mağdur/mağdure yaş dağılımı

Suç türü	sayı	en küçük mağdur/mağdure yaşı	en büyük mağdur/mağdure yaşı	ortalama
Kaçırma	76	6	35	16.46 ± 4.83
Tecavüz	220	5	81	17.50 ± 9.89
Teşebbüs	147	5	68	19.97 ± 10.90
Tasaddi	68	5	85	17.57 ± 11.57
Livata	43	3	46	13.07 ± 6.59
Toplam	554	3	85	17.68 ± 9.80

Tablo 6 : İddia edilen suçlara göre sanık yaş dağılımı

Suç türü	sayı	en küçük sanık yaşı	en büyük sanık yaşı	ortalama
Kaçırma	76	11	55	25.50 ± 8.49
Tecavüz	220	12	64	24.30 ± 9.20
Teşebbüs	147	11	71	28.56 ± 11.39
Tasaddi	68	12	53	25.41 ± 8.60
Livata	43	12	62	23.35 ± 11.99
Toplam	554	11	71	25.00 ± 10.05

Tablo 7. Karar dağılımı

KARAR	sayı	%
Beraat	181	32.7
Cezaya hüküm	208	37.5
Tecil	148	26.7
Görevsizlik	14	2.5
Dava düşmüş	3	0.5
Toplam	554	100.0

Tablo 8. Mahkemelerce verilen kararların dökümü

KARAR DÖKÜM	sayı	%
0-1 yıl hapis	36	6.5
1-3 yıl hapis	56	10.1
3-5 yıl hapis	36	6.5
5-10 yıl hapis	37	6.7
10-15 yıl hapis	9	1.6
15-20 yıl hapis	1	0.2
20 yıl üstü hapis	5	0.9
Evlenmeden tecil	145	26.1
İftira(beraat)	23	4.2
Sanık ölümü	3	0.5
Para cezası	23	4.2
Kesin-inandırıcı delil yok	133	24.0
TCK 46	5	0.9
Başka mahkemeye sevk	14	2.5
Şikayetten vazgeçme	25	4.5
İyi halden tecil	3	0.5
Toplam	554	100.0

kurbanın ölümüne neden olmuş, 3 sanık gasp-yaralama-tecavüz suçu işlemiş, 1 sanık öz kızlarının birden fazla ırzına geçme suçu işlemiştir.

Tablo 9. İddia edilen suç türü- Sanık yaş dağılımı

Yaş grupları	SUÇ TÜRLERİ					
	kaçırma	tecavüz	teşebbüs	tasaddi	livata	toplam
11-15 yaş	3	21	10	7	5	46
16-18 yaş	10	33	23	13	5	84
19-20 yaş	5	33	16	9	5	68
21-25 yaş	24	47	50	10	10	141
26-30 yaş	20	46	16	12	5	99
31-35 yaş	2	14	12	3	2	33
36-40 yaş	6	10	3	5	8	32
41-45 yaş	4	2	7	4	1	18
46-50 yaş	1	5	5	2	-	13
51 yaş üstü	1	9	5	3	2	20
Toplam	76	220	147	68	43	554

Cinsel içerikli suç işleyen sanıkların büyük kısmı 11-30 yaş arasındaydı. 21-25 yaş grubu en fazla suç işlediği iddia edilen gruptu. 30 yaşından sonra tecavüz suçu işlediği iddia edilen sanık sayısında hızlı bir düşme vardı (Tablo 9).

Cinsel içerikli eyleme maruz kaldığı iddia edilen mağdur/mağdureler 11-18 yaş arasındaydı. Ergenliğe giriş yaşlarında cinsel suça maruz kalma iddiası çarpıcı olarak artmaktaydı. 35 yaş üzerinde hiç kaçırılma iddiası yoktu (Tablo 10).

Irza geçmeye teşebbüs iddiası en fazla beraat kararı verilen suç türüydü. Livatada ise beraat oranı daha fazlaydı. Cezaları ertelenen sanıkların hepsi mağdurelerle evlenmişlerdi (Tablo 11).

Aydın 1. ve 2. Ağır Ceza Mahkemeleri'nde kaçırma suçuna 0-3 yıl arasında hapis cezası kararı alınmıştı. Cinsel içerikli eylemin boyutu arttıkça verilen hapis cezalarının süreleri de artmaktaydı.

TARTIŞMA

Cinsel yaşam, insan fizyolojisi ve psikolojisinin bir yansıması sonucu ortaya çıkan ve insanlar arasında iletişim, etkileşim ve dışa vurumların çok yönlü bir formu olarak kabul edilmesi gereken his, eylem ve düşüncelerden oluşan bir bütündür. Bu bütünlük içerisinde kişilerin tercihlerine göre çeşitli cinsel aktivitelere girmeleri, cinsel yaşamlarının bir parçasını oluşturmakta ve içinde yaşadıkları toplumun ahlaki, kültürel, hukuksal durumuna ters düşmediği, diğer kişilerin temel hak ve özgürlüklerine zarar vermediği müddetçe bu konuyla ilgili herhangi bir yasal sorun yaşanmamaktadır. Bunun aksi durumlar da ise, cinsel yaşam ile ilgili aktiviteler bir suç olarak kar-

Tablo 10. İddia edilen suç türü-mağdur/mağdure yaş dağılımı

Yaş grupları	SUÇ TÜRLERİ					
	kaçırma	tecavüz	teşebbüs	tasaddi	livata	toplam
0-5 yaş	-	4	2	1	1	8
5-10 yaş	4	18	9	7	4	42
11-15 yaş	33	104	81	29	17	264
16-18 yaş	24	47	23	13	7	114
19-20 yaş	2	11	5	3	2	23
21-25 yaş	5	19	9	6	7	46
26-30 yaş	6	2	4	2	3	17
31-35 yaş	2	2	6	2	-	12
36-40 yaş	-	2	2	2	-	6
41-45 yaş	-	4	3	-	-	7
46-50 yaş	-	-	-	2	2	4
51 yaş üstü	-	7	3	1	-	11
Toplam	76	220	147	68	43	554

Tablo 11. İddia edilen suç türü- karar ilişkisi

Karar	SUÇ TÜRLERİ											
	kaçırma		tecavüz		teşebbüs		tasaddi		livata		toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Beraat	30	39.5	29	13.2	71	48.3	29	42.6	22	51.2	181	32.7
Hüküm	35	46	52	23.6	66	44.9	36	52.9	19	44.2	208	37.5
Tecil	9	11.9	135	61.4	2	1.3	-	-	2	4.6	148	26.7
Görevsizlik	2	4	4	1.8	5	3.4	3	4.4	-	-	14	2.5
Dava düşmüş	-	-	-	-	3	2	-	-	-	-	3	0.5
Toplam	76	100	220	100	147	100	68	100	43	100	554	100

sımıza çıkmakta ve o toplumun hukuk kuralları çerçevesinde cezayı gerektirmektedir (7).

Davranışların kontrol altında tutulmasında, sosyal kontrol; kanun ve toplumdaki sosyal kurumlardan dayanak bulmaktadır. Kanunlar, toplum kültüründe mevcut olan değerlerin yansımaları olarak kabul edilmektedir. Belirli davranışın suç olarak nitelendirilmesinde; zamana, yere ve kültüre bağlı olarak değişiklik görülmektedir. Değerlendirilmelerdeki değişikliğin nedeninin, kültürel ve sosyal koşullardaki değişimler olduğu belirtilerek, hukuk kurallarının zamana göre değişeceği esas kabul edilmektedir (8).

Aydın tarım, turizm ve sanayi sektörlerinde Türkiye'nin gelişmiş illerindedir. Türkiye'nin en büyük turizm beldelerinden ikisi (Kuşadası ve Didim), tarım açısından önemli olan Menderes Nehri ve çevresi, Söke Ovası, özellikle Nazilli ve Söke civarında yoğunlaşan sanayisi ile ekonomik ve sosyokültürel açıdan çok yönlü

bir ildir. Gelişmiş bir il olarak cazibe merkezi olmakta ve Doğu-Güneydoğu Anadolu ve çevre illerden göç almaktadır. Özellikle son derece heterojen ve değişik sosyokültürel özellikleri kendinde barındıran bir yapıya sahiptir.

Aydın ilinde üç Ağır Ceza Mahkemesi (Nazilli, Aydın 1. ve 2.) bulunmaktadır. İlin batısı Aydın, doğu bölümü Nazilli Ağır Ceza Mahkemelerine bağlıdır. Yukarıda saydığımız Didim, Kuşadası ve Söke gibi ilçeler Aydın 1. ve 2. Ağır Ceza Mahkemeleri'nin yetkisi içindedir.

1996 Ocak ayı ile 2001 Aralık ayları arasında (6 yıl) Aydın 1. ve 2. Ağır Ceza Mahkemeleri'nce 4239 dava karara bağlanmış olup, bunlardan 554 vaka (%7.6) cinsel kökenli suçlara aittir. Gaziantep ilinde yapılan çalışmada bu oran (%11.8)'di (9). Oran düşük gibi görülsede yılda ortalama 92.3 cinsel suç konulu ağır ceza davası açılmasının önemli bir sayı olduğunu düşünmekteyiz.

Mağdur/mağdurelerin % 77.3'ü 18 yaş altındadır (yaş ortalaması 17.68±9.80). Sanıkların ise % 76.5'i 18 yaş ve

üstündedir yaş ortalaması 25 ± 10.05). Rakamlar farklılık gösterse de benzer çalışmalarda da yığılmalar aynı yaş gruplarında olmaktadır (8-15). Erkek sanık oranı % 99.1'dir. Adana, Gaziantep ve İstanbul'da yapılan çalışmalarda da bu orana yakın sonuçlar elde edilmiştir (8-10,15). Bulgularımıza göre Aydın'da ağır cezaya yansıyan cinsel suçları erişkinler, çocuk yaş grubuna karşı işlemektedir.

Büyük oranda cinsel suçları, tahmin edilenin aksine daha önce adli makamlarla başı derde girmemiş kişilerin işlediği belirtilmiştir (15). Serimizde sabıkasız sanık oranı % 73.8 olarak saptandı. Singapur'da tecavüz nedeniyle hüküm giymiş mahkumlarla yapılan çalışmada bu oran % 60.5 (16), İstanbul'da yapılan çalışmada 74.3'tü (10). Tüm bulgular cinsel suçların daha çok sabıkasız kişiler tarafından işlendiğine işaret etmektedir.

Bekar sanık oranı % 61.9, beklenen bir orandır. Sanıkların % 33'ü evlidir. Yapılan araştırmalarda cinsel suçları düzenli bir partneri olan erkeklerin de işlediği belirtilmiştir. (10,11,15-17). Jay Davis'e göre tecavüz; seksüel zevk elde edilen bir zorbalıktır (18). Diğer çalışmalarda da medeni hali ne olursa olsun erkeklerin suç sayılan cinsel eylemdeki amacının cinsel tatmin, öfke, güç gösterisi, intikam gibi çeşitli olduğu belirtilmiştir (19-23). Erkeklerin suç sayılan cinsel eylem sırasındaki hal ve hareketlerinden yola çıkılarak yurt dışında yapılan çalışmalarda cinsel tatmin veya aşırı seksüel aktivite nedeni ile işlenen cinsel suçların oranının az olduğu belirtilmektedir (19-22). Ayrıca bu kişilerin temel amacının kurbana fiziksel zarar vermek olduğu, cinsel haz duymadıkları, hatta tecavüz sırasında ereksiyon ve ejakulasyon sorununun en çok bu kişilerde görüldüğü belirtilmiştir (19-23).

Bulgularımız; bölgemizde işlenen suçların temelinde cinsellik yattığı, mağdur/mağdureye karşı özellikle sadist davranışta bulunulmadığı, intikam hissi bulunmadığını düşündürmüştür. Bununla birlikte serimizde hile, tehdit kullanımı sıklığı.

Sanıkların eğitim durumu hakkındaki bilgi okuryazar-okuryazar değil şeklindeydi. % 99.1'lik okuryazar oranı beklemediğimiz bir sonuçtu. 1993 ve 1994 yıllarında İstanbul merkezli yapılan iki ayrı çalışmada bu oran % 60-70 arasındaydı (10,15). Meslek dağılımı sonucu (Tablo 3) ve karar kartonlarının incelenmesinde sanıkların % 92.2'sinin üniversite tahsili gerektirmeyecek işlerde çalıştıkları görülmektedir. Bu sonuç diğer çalışmalarla uyumludur (10,15). Eğitim düzeyinin bilgi, görgü, zeka ve cin-

sel tavırların gelişimine katkısının büyük olduğu düşüncesindeyiz. Mahkemeler açısından önemi yok gibi görülse de sanık eğitim durumlarının ayrıntılı belirlenmesinin olayın oluş şekli, olay nedeni ve olay sonrası sanıkların tedavi ve rehabilitasyon aşamasında rolü olabileceği kanısındayız.

Serimizde bulunan kadın mağdurların %33.2'sinin suç sayılan cinsel amaçlı davranışa rıza gösterdiği saptanmıştır. Adana'da yapılan çalışmada bu oran %32.09 olarak bulunmuştur (8).

Evlenme nedeniyle tecil oranı %26.1, şikayetten vazgeçme oranı % 4.5'dir. Tablo 1'de yasalarımızın cinsel ilişkiye izin vermediği yaş grubu olan 18 yaş altı mağdur/mağdure sayısı 428 (%77.3)'tir. İncelememizde evlenme nedeniyle tecil edilen vakalarda mağdurelerin tamamına yakını 18 yaş altındaydı.

Tablo 3'de cinsel suç işlediği iddia edilen sanıkların serbest meslek, esnaf ve çiftçi grubu oldukları görülmektedir. Diğer çalışmalarda işçi grubu oranı yüksekti (10,15). Özellikle şoförlerin ve tamircilerin cinsel suç iddiasına daha çok maruz kaldıkları saptanmıştır. Bu mesleklerin insanlarla birebir ve zaman kısıtlaması olmadan beraber olması, çocuk ve ergenlik yaş grubunda çalışanın fazla olması buna etken olduğu düşünüldü.

Çalışmamızda özellikle kırsal kesimde kaçırma suçu sanıklarının evlenme amacıyla suçu işledikleri saptandı. İşsiz sanıklarda kaçırma suçu iddiası olmadığı, işçi ve öğrenci sanıklarda kaçırma suçu iddiasının çok az olduğu, kaçırma suçunda en büyük mağdur yaşının 35 olduğu (Tablo 5) saptandı. Evlenmek amacıyla kaçırma günümüzde geçerliliğini koruyordu.

Tecavüz ve teşebbüsün en çok iddia edilen suç türleri olması ve %7.8'lik fiili livata oranı daha önce yapılan çalışmalar ile uyumluydu (8,10,12-14,24). Livata suçlarının mağdur/mağdure'lerinin yaş ortalaması 13.07 ± 6.59 'du ve serimizin en genç yaş grubunu oluşturuyordu (Tablo 5).

Livata eylemine maruz kalanların yarısının 15 yaş ve altı grupta olması, 43 livata davası sanığının 24'ünün serbest ve esnaf meslek grupları içinde olması, küçük yaşta çalışanların cinsel istismarını ve ergenlik çağında kendi cinsiyetine daha kolay yaklaşımı ve/veya kendi cinsiyetindekilerin onlara daha kolay yaklaşımını göstermesi açısından önemliydi.

Mahkeme karar dağılımına bakıldığında beraat ve hüküm oranları birbirine yakındı. Çarpıcı olan % 26.7 ile tecil oranıydı. Benzer çalışmalarda yakın sonuçlar elde

edilmişti (8,9). Gümüşhane’de yapılan çalışmada %44’tü (27). Tecil kararları incelendiğinde; 145 olgu evlenme nedeniyle tecildi (Tablo 8). 135 davada ırza geçme olduğu saptanmış, resmi nikah gerçekleştiği için tecil kararı alınmıştı. Yaş ortalaması 17.50 ± 9.89 olan bu davalarda mağdure ve ailelerin rızasının olması düşündürücüydü.

Tecavüz suçundaki % 61.4’lük tecil oranı (Tablo 11) resmiyet kazandırılabilen her yaş ve durumdaki cinselliğe izin verilmesini, yasanın suistimalini ve kocanın ırza geçen konumunda olamayacağı anlayışından kaynaklandığı düşünülmüştür. Suçun önlenmesi ve suçlunun cezalandırılması yerine; suçlunun benzer eylemlerde bulunmayacağı düşüncesiyle toplum düzenine ayak uydurmayarak, kadının kurban edildiği görülmektedir (8).

Kız çocuklarının genç kızlığa adım atar atmaz cinsel ilişkiye hazır olduğu ve evlilik çağının geldiği şeklindeki anlayışın özellikle kendine has örf ve adetleri olan bazı toplumlarda geçerliğini korumasının evlenme nedeniyle tecil oranını arttırdığı düşünüldü.

Karar dökümü sonucu elde edilen bir diğer şaşırtıcı sonuç %24’lük kesin-inandırıcı delil olmadığından verilen beraat kararlarıydı. 1996 yılında Adana’da yapılan çalışmada bu oran %29.61, Gaziantep’de %24.4 olarak bulunmuştu (8,9). Cinsel suç mağdur/mağdurelerinin en fazla devlet hastanesi sonra sırasıyla sağlık ocakları, SSK hastaneleri ve diğer klinik birimlere muayeneye götürüldükleri saptanmıştır. Bu sağlık kuruluşlarında yapılan muayenelerin sonuçlarının dökümantasyonu ve rapor düzenleme sırasındaki sıkıntılar bulguların kaybolmasına ve yanlış tespitine sonuçta mahkemelerce istenen kesin-inandırıcı delillerin sağlanamamasına neden olabildiği belirtilmiştir (25). Karar kartonlarında genellikle muayene yapıp yapılmadığı yazmıyordu. Bu nedenle bu sonucun muayenelerdeki eksiklikten mi yoksa diğer faktörlerden mi kaynaklandığı hakkında bir fikir edinilemedi.

Ancak yargılamaya önemli katkılar sağlayacak olan delillerin elde edilmesinde koordineli çalışmanın yararları ortadadır. İlgili birimlerin ayrı ayrı çalışması yerine tek bir merkezde toplanarak standart yöntemlere dayalı, multidisipliner hizmet vermesinin önemi bir çok yayında dile getirilmiştir (8,12-14,24,25).

Birçok farklı sosyoekonomik düzeydeki ülkedeki bulguların karşılaştırıldığı bir çalışmada cinsel suçları önleme konusunda yapılan çalışmaların olumlu sonuçlarının alınmaya başladığı belirtilmiştir. Aynı çalışmada bilinçli toplumsal kampanyalar, önlem programları, suçlu-

ların yargılanmasındaki ortak çalışmalar, tedavi çalışmaları, yürürlüğe konulan yeni yasalar ve ülkeler arası iş birliği sonucu özellikle çocuklara karşı cinsel istismarda bir azalma olduğu bildirilmektedir (26).

Çocukların cinsel suçlara maruz kalmalarının önlenmesi ancak onlara bu konuda eğitim verilmesi ve bazı tutum ve davranışların kazandırılması ile mümkündür. Özellikle aile-çocuk ilişkilerine yönelik eğitimlere öncelik verilmesi gerekliliği ortaya çıkmıştır.

Cinsel saldırı merkezlerinin kurulup, yaygınlaştırılması, konu ile ilgili kanun maddelerinin güncelleştirilmesi, muayenelerin adli tıp uzmanı tarafından yapılmasının cinsel suçlar ile ilgili problemlerin çözümünde yararlı olacağı düşünülmüştür. Yenilenen Medeni Kanun’da 17 yaşını doldurmayanlar evlenemez (madde:124) ve ayırt etme gücüne sahip olmayanlar evlenemez (madde:125) şeklindeki düzenleme ve olağanüstü durumlarda kararın hakime bırakılmasının, cinsel kimliği tam oturmamış çağdaki kişilere karşı işlenen suçları azaltacağı ve çocukluk çağındaki anneler sorununu ortadan kaldırabileceğini umut etmekteyiz.

KAYNAKLAR

1. Polat O. Adli Tıp. İstanbul: Der Yayınları, 2000: 233-47.
2. I. Basamak için Adli Tıp El Kitabı. Ankara: Polat Matbaası, 1999:119.
3. Polat O. Adli Tıp Ders Kitabı. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevi,1997: 34.
4. Joseph K.P. Lee., Henry J. Jackson., Pip Pattison., Tony Ward.Developmental risk factors for sexual offending. Child Abuse & Neglect 2002;26:73-92
5. Linnea R. Burk, Barry R. Burkhart. Disorganized attachment as a diathesis for sexual deviance Developmental experience and the motivation for sexual offending.Aggression and Violent behavior 2003;8:487-511.
6. Can C. Toplumsal İnsanın Evrensel Doğası ve Cinsel Suçlar. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2002: 283-332, 473-510.
7. Kayı Z, Yavuz M.F., Arıcan N. Kadın üniversite gençliği ve mezunlarına yönelik cinsel saldırı mağdur araştırması. Adli Tıp Bülteni 2000;5(3):157-163
8. Çekin N, Hilal A, Bilgin N, Alper B, Gülmen K.M., Sarıran B, Sarıca A.D. Adana’da Ağır Ceza mahkemesine Yansıyan Cinsel Suçların İncelenmesi. Adli Tıp Bülteni 1998;3(3): 81-85.
9. Erkol Z. Gaziantep Ağır Ceza Mahkemelerinde Karara Bağlanan Cinsel Suçların Dökümü. İstanbul:1. Ulusal Adli Tıp Kongresi-Poster Sunuları 1994;375-81.
10. Okumuş H. Cinsel Suç Faillerinde Kişilik Yapısı. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: 1994

11. İçli T. G. Kriminoloji. Ankara: Bizim Büro Basımevi, 2001:150-158.
12. Girardin Barbara W, Faugno Diana K, Seneksi Patty C, Slaughter L, Whelan M. Color Atlas of Sexual Assault. Mosby. 1997: 26, 90, 165-167.
13. Özaslan A, Akkuş İ, Yavuz F, Koç S. Irza geçme davalarında yargı kararlarına tıbbi incelemenin etkisi. Klinik Adli Tıp 2002;2(1):13-20.
14. Adams JA, Girardin B, Faugno D. Adolescent sexual assault documentation of acute injuries using photo-colposcopy. Journal of Pediatric and Adolescent Gynecology 2001;14(4): 175-180.
15. Topaloğlu, Z.Ş. Irza geçme ve ırza tasaddisüçlerinde psiko-sosyal faktörlerin araştırılması. Yüksek lisans tezi, 1993: İstanbul.
16. Gwee KP, Lim Le, Woo M. The sexual profil of rapists in Singapore. Medicine science and the law 2002; 42(1): 51-57.
17. Lim Le, Gwee KP, Woo M. Men who commit statutory rape: How are they different from other rapists. Medicine science and the law 2001;41(2):147-154.
18. Davis J. Rape is not violence masquerading as sex. Western Journal of Medicine 2001;175(4): 234.
19. Prentky Robert Alan, Burgess Ann Wolbert. Forensic Management of Sexual Offenders. Kluwer Academic Plenum Publishers, 2000:27,51,64.
20. Brown Sl, Forth Ae. Psychopathy and sexual assault: static risk factors, emotional precursors, and rapist. Journal of consulting and clinical psychology 1997;65(5): 848-57.
21. Henn F A, Herjanic M, Vanderpearl R H. Forensic psychiatry: profiles of two types of sex offenders. American journal of psychiatry 1976;133(6):694-6.
22. Myers W C, Monaco I. Anger experience, styles of anger expression, sadistic personality disorder, and psychopathy in juvenile sexual homicide offenders. Journal of forensic sciences 2000;45(3): 698-701.
23. Groth An, Burgess W, Holmstrom L. Rape: power, anger and sexuality. American journal of psychiatry 1977;134(11): 1239-43.
24. Martin A. Finkel DO, Angelo P.Giardino, MD. Medical Evaluation of Child Sexual Abuse. Sage Publications, 2002.
25. Dokgöz H, Yanık A, Günaydın U, Bütün C, Sözen Ş. Cinsel saldırı iddiası ile gelen 18 yaşüstü olguların muayene süreci ve sonuçlarının değerlendirilmesi. Adli Tıp Dergisi 2001;15(4): 12-16.
26. Jones M. Lisa, Finkelhor D. Putting together evidence of declining trends in sexual abuse: a complex puzzle. Child Abuse and Neglect, 2003;27(2): 133-5.
27. Türk B, Yavuz MF, Gölge BZ. Cinsel özgürlüğe karşı işlenen suçlar ve bu suçlarda TCK 434. maddenin (evlenme sebebi ile dava veya cezanın tecili) uygulaması. Adli Bilimler Dergisi 2003;2(2):39-46.

İletişim Adresi:

Uzm. Dr. Özlem EREL
Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi,
Adli Tıp Anabilim Dalı, Aydın